

Neuvolapalvelujen ja -verkon lapsivaikutusten arviointi

HAL 08.11.2021 § 244
2266/00.02.01/2021

Valmistelija

Toimialuejohtaja Andreas Blanco Sequeiros, osallisuus- ja asiakkuuspäällikkö Jussi Salminen ja kehittämiskoordinaattori Tuija Tuorila

Neuvolapalveluja ja –verkkoa halutaan Soiten alueella kehittää kokonaisuutena, joka parhaiten palvelee alueen väestöä. Tästä syystä kehittämistyön tueksi on laadittu lapsivaikutusten arviointi. Ennen arviointia linjattiin, että arvioinnissa keskitytään äitiys-, lasten- ja perhesuunnitteluneuvolan palvelutoimintaan ja verkkoon. Varsinaiset työkäytännöt on asetuksella säädetty, joten niihin ei tässä arvioinnissa puututtu. Soitessa kehitetään digitaalisten palvelujen hyödyntämistä niissä palveluissa, joissa se on tarkoituksenmukaista. Sen vuoksi tässä arviointiprosessissa haluttiin myös selvittää, miten digitaaliset ja muut etäpalvelut sopivat neuvolapalveluihin. Arviointi on toteutettu osana Soite 2.0 – Rakennemuutos-hankkeen toimintaa ja se on laadittu sähköisen hyvinvointikertomuksen ohessa olevaa sähköistä vaikutusten ennakoarviointityökalua hyödyntäen.

Prosessia varten nimettiin monialainen työryhmä, jossa on ollut edustus lasten ja perheiden palvelujen asiakasraadeista, henkilöstöjärjestöistä, Soiten hallituksesta ja valtuustosta, järjestösektorilta, Soiten alueen kuntien sivistystoimista, perhekeskustimeista, henkilöstöstä ja perhekeskuspalvelujen johdosta. Työryhmä on kokoontunut yhteensä yhdeksän kertaa ajalla 04/2021-09/2021 ja prosessia on fasilitoinut Soiten Osallisuus- ja kehittämisen tuki -vastuualue.

Vaikutusten ennakoarviointi on Kuntaliiton julkista päätöksentekoa varten kehittämä menetelmä, jossa tarkasteltavien asioiden vaikutuksia arvioidaan eri näkökulmista (asiakas, henkilöstö ja organisaatio, ympäristö ja talous). Tässä prosessissa haluttiin painottaa lapsiin, nuoriin ja lapsiperheisiin kohdistuvien vaikutusten arviointia. Lapsivaikutusten arvioinnissa ennalta arvioidaan, miten erilaiset päätökset ja toimenpiteet vaikuttavat lapsiin ja lapsiperheisiin. Työryhmä on pyrkinyt arvioimaan objektiivisesti kehittämistyön etenemistä, sen hyötyjä ja riskejä sekä vaikutuksia eri näkökulmista. Prosessin aikana tarkasteltiin neuvolapalvelujen ja –verkon nykytilaa sekä vaihtoehtoa, jossa Kanta-Kokkolan alueella tiivistetään neuvolaverkkoa 1-2 neuvolaan ja hyödynnetään Soiten hankkiman Terveystien mahdollisuudet maksimaalisesti asiakkaiden hyväksi.

Prosessin tueksi on hankittu tietoa useista eri lähteistä:

- Keski-Pohjanmaan kuntien varhaiskasvatukseen osallistuvien 5-6 –vuotiaiden lasten piirustuksia siitä, millainen on hyvä neuvola, missä se sijaitsee ja millä sinne mennään
- avoin kysely alueen väestölle, neuvoloiden työntekijöille ja yhteistyötahoille
- karttakoosteet, miten alle perusopetusikäiset lapset ovat sijoittuneet Keski-Pohjanmaan alueelle ja Kanta-Kokkolan alueelle sekä neuvolapalvelujen saavutettavuus 30 ja 20 minuutin aikana
- toimintolaskenta äitiys-, lasten ja perhesuunnitteluneuvolatoiminnan kustannuksista.

Arviointiprosessin myötä monialainen työryhmä on päätenyt yksimielisesti esittämään, että:

- a) Prosessin aikana on vahvistunut ajatus siitä, että neuvolapalvelujen kehittämistä on toteutettava perhelähtöisistä tarpeista käsin niin, että asiakaslähtöisyys, monialainen yhteistyö, järjestöyhteistyö, joustavuus, osaaminen ja palvelujen vaikuttavuus vahvistuvat
- b) Digi- ja etäpalveluja kehitetään äitiys-, lasten- ja perhesuunnitteluneuvolatoiminnan perustehtävää tukevaksi osana sähköisen perhekeskuksen kehittämistä
- c) Soiten äitiys-, lasten- ja perhesuunnitteluneuvolapalveluja kehitetään vaihtoehto 1:n suuntaisesti eli tiivistetään neuvolaverkkoa Kanta-Kokkolan alueella 1-2 neuvolaan
- d) Terveystie 1:n tilojen suunnittelun yhteydessä otetaan huomioon työryhmän esitys Kanta-Kokkolan neuvolaverkon tiivistämiseksi ja
- e) Alueen väestölle ja neuvolapalvelujen henkilöstölle tiedotetaan neuvolaverkon kehittämistyöstä ja osallistetaan mahdollisuuksien mukaan suunnitteluun.

Liite A244, Neuvolapalvelujen ja -verkon lapsivaikutusten arviointikooste

Toimitusjohtajan esitys Hallitus päättää merkitä tiedoksi neuvolapalvelujen ja -verkon lapsivaikutusten arvioinnin ja todeta, että sen tulokset otetaan huomioon jatkokehittämisessä.

Päätös Merkittiin tiedoksi.